

Stichting Pensioenfonds Yara Nederland

JAARVERSLAG 2014

Inhoudsopgave

1. Voorwoord.....	3
2. Kerncijfers	4
3. Karakteristieken van het fonds	5
3.1 Organisatie	6
Bestuur.....	6
Dagelijks bestuur.....	8
Verantwoordingsorgaan	8
Intern toezicht.....	9
Compliance Officer	10
Uitvoeringsorganisatie	10
Externe dienstverlening	10
4. Verslag van het bestuur.....	12
4.1 Markontwikkelingen in 2014	12
4.2 Ontwikkeling bij de uitvoering	13
4.3 Goed pensioenfondsbestuur	13
4.4 Verslag van het verantwoordingsorgaan.....	16
4.5 Financiële paragraaf.....	17
4.6 Herstelplan.....	19
4.7. Beleggingsparagraaf.....	20
4.8. Pensioenparagraaf	22
4.9 Technische Analyse	23
4.10 Risico's en beheersing risico's.....	24
4.11 Toekomstparagraaf.....	27
5. Jaarrekening 2014.....	28
5.1 Balans per 31 december 2014	29
5.2 Rekening van baten en lasten 2014.....	30
5.3 Kasstroomoverzicht	31
5.4 Toelichting op de balans en de rekening van baten en lasten	32
5.5 Waarderingsgrondslagen en grondslagen voor de bepaling van het resultaat.....	33

5.6 Toelichting op de onderscheidene posten van de balans	35
5.7 Niet uit de balans blijvende verplichtingen	39
5.8 Toelichting op de onderscheidene posten van de rekening van baten en lasten	40
5.9 Ondertekening van de jaarrekening	42
6. Overige gegevens	43
6.1 Verklaring van de actuaaris.....	44
6.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	46

1. Voorwoord

Hierbij bieden wij u het jaarverslag 2014 aan van Stichting Pensioenfonds Yara Nederland.

Het jaar 2014 stond in het teken van grote maatschappelijke veranderingen. Deze wijzigingen hebben de nodige aandacht van het bestuur opgeëist. Naast fiscale en wettelijke wijzigingen op het gebied van pensioenopbouw, AOW leeftijd en financieel toetsingskader heeft het bestuur ook veel tijd gestoken in de nieuwe organisatiestructuur zoals die per 01.07.2014 van kracht is geworden.

De financiële positie van het fonds is (op het eind van) 2014 onder druk komen te staan. Dit heeft hoofdzakelijk te maken met de stand van de (lage) rente.

Ook voor 2015 staat het bestuur voor de nodige uitdagingen. Niet alleen zullen de pensioenregelingen opnieuw moeten worden aangepast, ook de implementatie van het nFTK in 2015 zal het nodige werk en discussie opleveren.

Het bestuur heeft alle vertrouwen in de toekomst en wenst u veel leesplezier met het jaarverslag 2014.

Sluiskil, 11 juni 2015

Namens het bestuur,

P. Vlaeminck

Voorzitter

2. Kerncijfers

	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Deelnemers							
Aantal actieve deelnemers	704	739	743	711	736	731	837
Aantal gewezen deelnemers	435	463	512	506	538	572	635
Aantal pensioengerechtigden	1.317	1.301	1.300	1.363	1.366	1.388	1.275
Totaal aantal	2.456	2.503	2.555	2.580	2.640	2.691	2.747
In % van de VPV							
Actieven	45,1%	45,3%	47,1%	48,7%	48,4%	46,2%	48,3%
Gewezen deelnemers	6,5%	7,0%	6,8%	6,8%	6,3%	6,3%	6,5%
Pensioengerechtigden	48,4%	47,7%	46,1%	44,5%	45,3%	47,5%	45,2%
Premies € x 1.000							
Feitelijke premie *	12.616	7.400	7.386	37.064	25.253	25.704	30.798
Zuiver kostendekkende premie	9.857	12.719	12.120	10.192	9.510	11.513	7.325
Gedempte kostendekkende premie	6.250	7.400	7.386	6.482	6.795	7.733	6.484
* inclusief het deel dat is toegevoegd aan de bestemmingsreserve (2014: € 116.000)							
Uitkeringen € x 1.000							
Pensioen uitkeringen	14.503	14.026	13.484	14.037	14.119	14.036	13.751
AAOP uitkeringen	130	122	98	0	0	0	0
Totaal uitkeringen	14.633	14.148	13.582	14.037	14.119	14.036	13.751
Beleggingen € x 1.000							
Vastrentende waarden	281.778	253.925	261.709	211.822	202.907	211.333	199.301
Aandelen	163.289	150.913	129.834	68.268	74.646	43.264	37.574
Vastgoedbeleggingen	15.045	12.617	12.549	12.872	13.536	12.927	7.548
Overige beleggingen	0	0	0	0	11.669	25.217	18.493
Totaal beleggingen	460.112	417.455	404.092	292.962	302.758	292.741	262.916
Financiële positie € x 1.000							
Aanwezig vermogen	471.521	424.224	410.637	369.218	335.490	305.343	290.256
Pensioenverplichtingen	429.045	363.657	373.408	339.711	305.268	278.427	266.275
Minimum Vereist eigen vermogen	105,0%	105,0%	105,0%	105,0%	105,0%	105,0%	105,0%
Vereist Eigen Vermogen	114,9%	116,1%	114,2%	113,7%	114,9%	114,7%	114,0%
Dekkingsgraad	109,9%	116,7%	110,0%	108,7%	109,9%	109,7%	109,0%
Toeslagdekkingsgraad	108,1%	116,3%	109,7%	108,7%	109,9%	109,7%	109,0%
Reglementsvariabelen							
Franchise middelloonregeling	11.005	10.940	10.803	10.660	10.481	10.309	10.097
Opbouw% middelloonregeling tot grensbedrag 1	1,95%	2,05%	2,05%	2,05%	2,05%	2,05%	2,05%
Van grensbedrag 1 tot grensbedrag 2	1,80%	1,80%	1,80%	1,80%	1,80%	1,80%	1,80%
Vanaf grensbedrag 2	1,30%	1,30%	1,30%	1,30%	1,30%	1,30%	1,30%
Franchise eindloonregeling	24.712	23.913	23.615	23.319	22.913	22.537	22.037
Opbouwpercentage actieven eindloon	1,75%	1,75%	1,75%	1,75%	1,75%	1,75%	1,75%
Toegekende toeslagverlening							
Actieven	0,79%	1,50%	1,22%	0,00%	0,00%	0,87%	0,00%
Gewezen deelnemers, partners en pensioengerechtigden	0,33%	1,56%	1,56%	0,00%	0,00%	0,41%	0,00%

3. Karakteristieken van het fonds

Doelstelling

Stichting Pensioenfonds Yara Nederland (vanaf hier 'het Pensioenfonds') is opgericht op 31 december 2004 en statutair gevestigd te Terneuzen.

Het pensioenfonds heeft als kerntaak het uitvoeren van de pensioenregeling, zoals deze tussen werkgever en werknemersorganisaties is overeengekomen.

Het doel van het Pensioenfonds is om nu en in de toekomst uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden te verstrekken ter zake van ouderdom en overlijden.

De kernwaarden zijn mede afgeleid van de mensen en de onderneming(en) voor wie het Pensioenfonds mag werken: het Pensioenfonds is degelijk, deskundig en transparant.

Juridische structuur

Het Pensioenfonds is gevestigd aan de Industrieweg 10 te Sluiskil en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 22056903.

Statutair aangesloten ondernemingen

Onderstaande aangesloten ondernemingen vormen tezamen 'de werkgever'.

- Yara Sluiskil B.V.
- Yara Nederland B.V.
- Yara Holding Netherlands B.V.
- Yara Benelux B.V.
- Yara Shared Services B.V.
- Yara Industrial B.V.
- Yara Gas B.V.
- Yara Vlaardingen B.V.

Dit jaarverslag betreft een regulier boekjaar dat loopt van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2014.

Alle bedragen in dit jaarverslag zijn vermeld in € 1.000, tenzij anders vermeld.

Missie

Het Pensioenfonds wil zowel voor haar deelnemers als de werkgever een duurzaam en betrouwbaar Pensioenfonds zijn.

Het bestuur voert hiertoe een solide en duurzaam financieel beleid en draagt zorg voor een effectieve, efficiënte en flexibele uitvoering van de pensioenregeling. Het Pensioenfonds toetst of afspraken in overeenstemming zijn met wet- en regelgeving.

Daarbij stuurt het Pensioenfonds op betrokkenheid, transparantie, professionaliteit en resultaatgerichtheid. Tevens bevordert het Pensioenfonds betrokkenheid van de belanghebbenden en administratief gemak.

Visie en strategie

Het Pensioenfonds wil een actieve bijdrage leveren aan het behoud van een duurzame pensioenregeling dat breed vertrouwen geniet en wil verder voor een goede en betaalbare regeling zorgen die aantrekkelijk blijft voor jong en oud, voor zowel de deelnemers als voor de werkgever. Doelstellingen zijn:

- Behoud van een breed risicodraagvlak op basis van solidariteit en collectiviteit
 - Het Pensioenfonds bedient haar deelnemers en de werkgever zodanig dat ze zich binnen het Pensioenfonds vertegenwoordigd voelen. Het Pensioenfonds zal de risico's die in de regeling aanwezig zijn, zo evenwichtig mogelijk aan alle belanghebbenden toedelen.
- Een deelnemersgericht Pensioenfonds zijn en blijven
 - Het Pensioenfonds wil transparantie en betrokkenheid realiseren door de informatie te geven die haar deelnemers en de werkgever daadwerkelijk helpt om de juiste keuzes op pensioengebied te maken. Het Pensioenfonds wil de deelnemers een helder inzicht geven in hun pensioensituatie. Het Pensioenfonds ondersteunt de werkgever bij zijn zorgplicht.
- Continue professionalisering van de organisatie
 - Het Pensioenfonds leeft de Code Pensioenfonds (pro-)actief na. Deze code richt zich op de drie functies van 'goed pensioenfondsbestuur': besturen, toezicht houden en verantwoording afleggen over wat het pensioenfonds gepland en gerealiseerd heeft.

3.1 Organisatie

Bestuur

Het Pensioenfonds staat onder leiding van een bestuur, dat is samengesteld uit vertegenwoordigers van de werkgever en vertegenwoordigers van de werknemers en pensioengerechtigden.

Per 31 december 2014 was het bestuur als volgt samengesteld:

Naam	Functie	Vertegenwoordiging	Lid sinds	Datum van aftreden
De heer P. Vlaeminck	Voorzitter	Werkgevers	01-01-2005	31-12-2015
De heer E. ten Berge	Plv. secretaris	Werkgevers	01-07-2005	31-12-2017
De heer M. Zwijns	Secretaris	Werkgevers	01-01-2013	31-12-2016
De heer P.J. v.d. Ploeg	Lid	Werknemers	01-01-2008	31-12-2015
De heer E. v.d. Sneppen	Lid	Werknemers	01-07-2014	01-07-2018
De heer F. de Feijter	Plv. voorzitter	Gepensioneerden	01-09-2009	31-12-2016

DNB heeft de heer E. v.d. Sneppen - in verband met zijn voorgenomen benoeming als bestuurslid - op 21 juli 2014 uitgenodigd voor een gesprek. DNB wilde een duidelijk beeld krijgen van zijn geschiktheid en zijn rol. Op 24 juli 2014 ontving het Pensioenfonds de instemming van DNB.

Gedurende 2014 is de zittingstermijn voor bestuursleden opgetrokken van drie naar vier jaar. Alle lopende termijnen zijn hierdoor met een jaar verhoogd, waardoor er in 2014 geen aftredende bestuursleden zijn.

Het bestuur streeft naar voldoende diversiteit onder de bestuursleden. Op dit moment zijn alle bestuursleden ouder dan 40 jaar en man. Op moment dat er een vacature komt voor een bestuursfunctie, streeft het bestuur deze in te vullen met een werknemer die jonger dan 40 jaar is. Hierbij geldt wel dat de betreffende persoon geschikt moet zijn (passend bij het functieprofiel). Gegeven dat meer dan 90% van

het deelnemersbestand mannelijk is, is het bestuur van mening dat op dat vlak gerichte diversiteit niet nodig is voor een representatieve afspiegeling.

Het bestuur heeft als verantwoordelijkheid het beheer van het Pensioenfonds. Hieronder wordt verstaan het uitvoeren van de door de werkgever geaccordeerde pensioenregeling en het (laten) doen van de pensioenuitkeringen.

De bevoegdheden, taken en verantwoordelijkheden van het bestuur omvatten onder meer:

- Zorgdragen voor de uitvoering van de door de werkgever gedane pensioentoezegging, zoals vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst;
- Toezien op een zorgvuldige en toereikende wijze van beheer van de toevertrouwde middelen, opdat de (toekomstige) uitkeringen aan de pensioengerechtigden zo veel mogelijk worden nagekomen;
- Bepaling van het beleid van het Pensioenfonds;
- Toezien op de juiste uitvoering van het beleid;
- De inrichting van het bestuursmodel en het zorgdragen dat het bestuursmodel functioneert volgens de Wet versterking bestuur pensioenfonds en Code pensioenfonds;
- Vaststellen en wijzigen van de fondsdocumenten (statuten, reglementen, actuariële en bedrijfstechnische nota, gedragscode, etc.);
- Verlenen van de toeslagen op pensioenen van (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden;
- Afsluiten van een uitvoeringsovereenkomst met de werkgever;
- Taken delegeren aan commissies of derden;
- Benoemen en ontslaan van de accountant, certificerend actuaris en adviserend actuaris;
- Vaststellen van de jaarrekening en verslagstaten;
- Uitbesteden van taken aan derden (pensioenadministratie, beleggingsadministratie, vermogensbeheer);
- Overdragen van werkzaamheden aan een bestuursondersteuner / adviseur;
- Raadplegen van (externe) deskundigen;
- Aangaan van contractuele verplichtingen met derden;
- Periodiek contact onderhouden met vermogensbeheerders;
- Verrichten van alle verdere handelingen die de uitoefening van genoemde taken en verantwoordelijkheden noodzakelijk maken.
- Het bestuur is verantwoordelijk voor het beleggingsbeleid. Een deel van de taken is onder meer het dagelijkse beleid en de voorbereiding van het strategische beleid.

Bestuursvergaderingen

In het afgelopen jaar heeft het bestuur in totaal 12 keer vergaderd. Er waren 6 reguliere vergaderingen en 6 beleggingsvergaderingen. Er is 2 keer bijeengekomen met het verantwoordingsorgaan. Op 16 juni is bij het bestuur een geschiktheidstoets afgenomen.

De volgende onderwerpen zijn gedurende de reguliere vergaderingen het afgelopen jaar behandeld:

- De keuze van het bestuursmodel middels een SWOT analyse.
- Stappenplan naar een nieuw verantwoordingsorgaan.
- Updaten van diverse fondsdocumenten (zoals ABTN, pensioenreglement, uitvoeringsovereenkomst, statuten, reglement verantwoordingsorgaan)
- Herziening van fondsgrondslagen
- Deskundigheidsplan omvormen tot een geschiktheidsplan met nieuwe functieprofielen (incl. competentievisie):
Geschiktheid is in 4 thema's onder te verdelen:
 1. Gedrag;
 2. Competenties;
 3. Individueel niveau (kennis);
 4. Tijdsbesteding.
- Opstellen van een governance en integriteitsnota

Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur wordt gevoerd door de voorzitter en de secretaris van het Pensioenfonds. Het dagelijks bestuur wordt ondersteund door een externe partij (ambtelijk secretaris). Het dagelijks bestuur heeft uitsluitend bevoegdheden, zoals deze zijn vastgelegd in de statuten, reglementen van het Pensioenfonds en alsook de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn).

De bevoegdheden van het dagelijks bestuur omvatten:

- Zorgdragen van dagelijkse gang van zaken bij het Pensioenfonds
- Voorbereiden van een wijziging van de pensioenreglementen, statuten, uitvoeringsovereenkomst en/of actuariële en bedrijfstechnische nota dan wel andere (juridische) documenten van het Pensioenfonds.
- Periodiek contact met herverzekeraar, administrateur en toezichthouder
- Verzorgen van correspondentie
- Aanleveren van de door de toezichthouder(s) gevraagde gegevens zoals het jaarwerk, kwartaalrapportages en herstelplannen
- Toezicht houden op mutaties in deelnemersbestand
- Voorbereiden van de te nemen besluiten door bestuur.

Het dagelijks bestuur wordt hierbij ondersteund door externe adviseur(s).

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een algemeen oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van het intern toezicht, het door het bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst. Daarnaast heeft het verantwoordingsorgaan het recht om advies uit te brengen over een aantal aangelegenheden die zijn beschreven in de statuten en het reglement verantwoordingsorgaan. Dit betreffen de wettelijke gedefinieerde adviezen.

De tot 1 juli 2014 aanwezige Deelnemersraad is opgegaan in het nieuwe verantwoordingsorgaan, bestaande uit maximaal 8 leden.

Per 31 december 2014 was het verantwoordingsorgaan als volgt samengesteld:

Naam	Functie	Namens	Benoemd	Datum van aftreden
De heer T. van Hoecke	Voorzitter	Actieven	1 juli 2014	1 juli 2018
De heer X. Herman	Lid	Actieven	1 juli 2014	1 juli 2018
De heer T. van Duijn	Secretaris	Actieven	1 juli 2014	1 juli 2018
De heer B. Maintz	Lid	Gepensioneerden	1 juli 2014	1 juli 2018
De heer P. Verhelst	Lid	Gepensioneerden	1 juli 2014	1 juli 2018
De heer J. Koekkoek	Lid	Gepensioneerden	1 juli 2014	1 juli 2018
De heer J. Bol	Lid	Gepensioneerden	1 juli 2014	1 juli 2018

Het bestuur vindt het belangrijk dat het verantwoordingsorgaan een volwaardige sparringpartner is. Het verantwoordingsorgaan heeft daarom in 2014 diverse pensioencursussen gevolgd op het niveau deskundigheid 2. Naast een volwaardige sparringpartner heeft het de voorkeur dat het verantwoordingsorgaan ook aspirant bestuursleden voortbrengt. Daar waar mogelijk vinden in de toekomst bijscholingen gezamenlijk plaats.

De diversiteit binnen het verantwoordingsorgaan is aanwezig op het gebied van leeftijd. Er is 1 lid wat jonger is dan 40 jaar. In dit orgaan is, gelijk aan het bestuur, geen vrouw aanwezig. Gegeven de populatie van het pensioenfonds, is het bestuur van mening dat het verantwoordingsorgaan een representatieve afspiegeling is van de deelnemers.

Intern toezicht

In verband met de invoering van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen moest het bestuur een keuze maken over het intern toezicht. Het bestuur heeft gekozen voor een gelijk toezicht als voorheen, namelijk met een visitatiecommissie. Deze zal vanaf 1 juli 2014 jaarlijks wordt uitgevoerd.

De volgende personen zijn aangesteld voor de visitatiecommissie:

- K. Pruissen – ex. St. Pf. Vereenigde Glasfabrieken
- W. Vonk – St. Pf. N.V. Lindegas Benelux
- H. Keijzer – St. Pf. N.V. Lindegas Benelux

De visitatiecommissie heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken binnen het pensioenfonds. De visitatie commissie heeft in 2014 een visitatie uitgevoerd over het boekjaar 2014. De commissie heeft op 25 april 2015 haar verslag opgeleverd. Een samenvatting hiervan, alsmede de reactie van het bestuur hierop treft u hieronder aan:

Belangrijkste aanbevelingen van de visitatiecommissie:

- Opvolging van de bevindingen van de commissie dienen bij voorkeur op relatief korte termijn opgepakt te worden daar deze dienen om het functioneren van het fonds in zijn algemeenheid te bevorderen;
- Het op orde brengen van het compliance dossier;
- Een duidelijk waarneembaar stappenplan op te stellen ten aanzien van de educatie van het verantwoordingsorgaan en het bestuur, zowel individueel als orgaan;
- De bestuurlijke rol kritisch te beoordelen;
- Een toekomstvisie, mede gelet op het gesloten karakter van het fonds, te ontwikkelen en daar het beleid op af te stemmen, indien noodzakelijk en gewenst;
- Het risicomanagement dient in de visie van de commissie veel prominenter op de agenda van het bestuur te staan.

Reactie van het bestuur op de aanbevelingen van de visitatiecommissie:

Het bestuur kan zich grotendeels vinden in de opmerkingen en aanbevelingen van de visitatiecommissie. Gelet op de grote (wettelijke) wijzigingen die het afgelopen jaar hebben plaatsgevonden zal het bestuur de komende tijd aangrijpen om hier gevolg aan te geven. Tegelijk is dit ook een van de belangrijkste redenen dat sommige zaken vooruit zijn geschoven omdat anders de kans bestaat dat sommige zaken opnieuw moeten worden gedaan. In 2014 is het deskundigheidsniveau van zowel het bestuur als het verantwoordingsorgaan verder opgetrokken en dit blijft een continu aandachtspunt.

Compliance Officer

Het Pensioenfonds heeft een compliance officer aangesteld. De compliance officer is belast met het toezicht op de naleving van het compliance beleid van het Pensioenfonds. De compliance officer adviseert verbonden personen over de uitleg en toepassing van bepalingen zoals opgenomen in het compliance beleid, alsook in de gedragscode van het Pensioenfonds.

De heer D. Nijskens was benoemd tot compliance officer. Aangezien de heer Nijskens eind 2014 het bedrijf heeft verlaten, moet het Pensioenfonds een nieuwe compliance officer benoemen. In april 2015 is Mevrouw S. Vermue benoemd als compliance officer.

Uitvoeringsorganisatie

Het Pensioenfonds heeft geen medewerkers in dienst.

Externe dienstverlening

Pensioen- en uitkeringsadministratie

Het Pensioenfonds heeft de pensioen- en uitkeringsadministratie met de bijbehorende wettelijke deelnemerscommunicatie met ingang van 1 januari 2014 ondergebracht bij ACS HR Solutions Nederland B.V. (hierna: Xerox). Hieronder valt ook de helpdesk, welke Xerox verzorgt voor het pensioenfonds. De pensioenadministrateur voert de afgesproken werkzaamheden uit binnen de overeengekomen service levels. De taken en afspraken zijn vastgelegd in de overeenkomst van dienstverlening tussen Xerox en het Pensioenfonds. De uitvoering wordt jaarlijks door een onafhankelijke accountant beoordeeld op het voldoen aan de gestelde normen.

Secretariaat

Het Pensioenfonds heeft onderstaande taken uitbesteed aan Towers Watson:

- Opstellen van de bestuursagenda;
- Versturen van de uitnodigingen en de vergaderstukken;
- Zorgdragen voor de notulen van de bestuursvergaderingen;

Herverzekeraar

- De herverzekeraar van het Pensioenfonds, Delta Lloyd Levensverzekering N.V., verzorgt de (her)verzekering van de overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico's (premiëvrijstelling).

Werkgever

- De HR Service afdeling bij de werkgever is verantwoordelijk voor het geven van informatie aan externe belanghebbenden. Dit omvat:
 - Het beantwoorden van vragen van (ex)-deelnemers;
 - Het leveren van pensioenmutaties aan Xerox.
- De financiële administratie is gedelegeerd aan Yara Shared Services B.V. De werkzaamheden en afspraken zijn schriftelijk vastgelegd.

Vermogensbeheer

Het vermogensbeheer is uitbesteed aan diverse vermogensbeheerders.

Actuaris

Triple A Risk Finance Certification B.V. is door het bestuur aangesteld als certificerend actuaris.

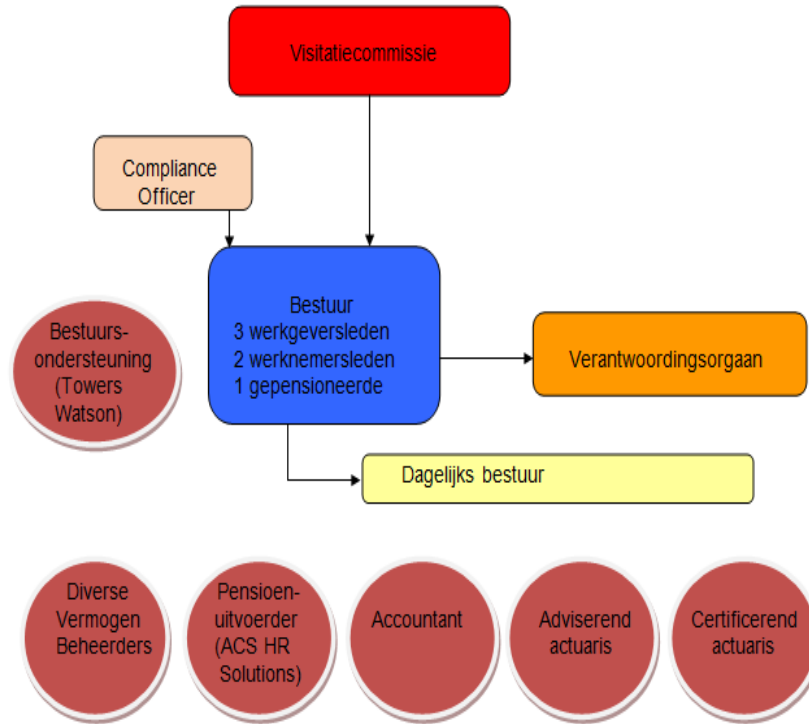
Accountant

ABAB Accountants B.V. is door het bestuur aangesteld als accountant.

Adviseur

Towers Watson is door het bestuur aangesteld als adviseur van het Pensioenfonds.

Schematisch ziet de structuur van het Pensioenfonds er als volgt uit:

4. Verslag van het bestuur

4.1 Marktonwikkelingen in 2014

Grote pensioenveranderingen werden ook in 2014 doorgevoerd. Hieronder volgt een overzicht van de maatschappelijke ontwikkelingen die zich in 2014 hebben voorgedaan en van belang waren voor het Pensioenfonds.

Aanscherping fiscale regelgeving

De fiscale grenzen werden per 1 januari 2014 al aangescherpt. Als gevolg hiervan is ook onze pensioenregeling per 1 januari 2014 gewijzigd:

- De pensioen richtleeftijd werd 67 jaar in plaats van 65 jaar;
- Het opbouwpercentage wijzigde van 2,05% naar 1,95%.

In de loop van 2014 werd duidelijk dat de fiscale wetgeving per 1 januari 2015 nogmaals versobert werd. Het gevolg is dat onze pensioenregeling per 1 januari 2015 wederom gewijzigd wordt, naar:

- Het opbouwpercentage tot € 83.715 wordt 1,75% (was 1,95%)
- Het opbouwpercentage vanaf € 83.715 tot € 100.000 wordt 1,65% (was 1,8%)
- Er vindt geen pensioenopbouw plaats over het inkomen boven € 100.000,-.

Wijziging wettelijke toetsing pensioenfonds

Daarnaast is ook de wettelijke toetsing van pensioenfonds herzien. Vanaf 1 januari 2015 wijzigen de rapportageverplichtingen van pensioenfonds ten opzichte van de landelijke toezichthouders De Nederlandse Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële markten (AFM). De Wet nieuw Financieel Toetsingskader (nFTK), die de exacte rapportagevorm voorschrijft, is net voor het kerstreeces 2014 aangenomen door de Eerste Kamer. Het doel van deze wetgeving is zorgdragen voor een stabiel en toekomstbestendig pensioenlandschap. Dit moet resulteren in stabiele premies. Daarnaast kan het pensioenfonds mee- en tegenvallers over maximaal 10 jaar uitsmeren. Dit alles zou ervoor moeten zorgdragen dat de pensioentoezeggingen toekomstbestendiger worden. Deze wijzigingen hebben ook gevolgen voor ons Pensioenfonds. Werkgever en het pensioenfondsbestuur zijn in 2015 in overleg om de nieuw financieringsafspraken te maken, die rekening houden met de nieuwe wettelijke regels. Dit zal gevolgen hebben voor de diverse beleidsterreinen en formele documenten van het Pensioenfonds.

Wijziging governance wetgeving

Per 1 juli 2014 is de Wet versterking bestuur pensioenfonds in werking getreden. Doel van deze wetgeving is het verbeteren van de besturing van pensioenfonds. Het bestuur heeft uit de vijf mogelijke bestuursmodellen gekozen voor het paritaire bestuursmodel. Dit betekent in feite dat in het Pensioenfonds de bestuurssamenstelling gelijk blijft aan de situatie van voor 1 juli 2014. Vanaf 1 juli 2014 heeft het dagelijks bestuur de werkzaamheden van de communicatie commissie en de pensioenbeheer commissie overgenomen, waardoor deze commissies per dezelfde datum zijn opgeheven. Andere wijzigingen die het gevolg zijn van deze wetgeving betreft het opgaan van een Deelnemersraad in het verantwoordingsorgaan. Daarnaast zijn er wijzigingen in de vormgeving van het intern toezicht en de geschiktheidseisen waaraan alle bestuursleden en andere beleidsbepalers dienen te voldoen.

Financiële positie pensioenfonds verder onder druk

Bij veel pensioenfonds stond de dekkingsgraad in 2014 onder druk. Dit was het gevolg van de verder dalende rente waarmee de pensioenfonds hun verplichtingen dienen te waarderen. Ook bij ons Pensioenfonds is de dekkingsgraad gedaald. Op 1 januari 2014 was de dekkingsgraad 116,7%. De dekkingsgraad is aan het eind van het jaar gedaald naar 108,4%. Dit is de dekkingsgraad vóór bijstorting werkgever. Rekening houdend met de bijstorting van de werkgever bedraagt de dekkingsgraad aan het eind van het jaar 109,9%.

Als gevolg van de invoering van het nFTK, dienen pensioenfondsen per 1 januari 2015 een beleidsdekkingsgraad te rapporteren. Deze is gelijk aan het gemiddelde van de voorafgaande twaalf maanddekkingsgraden. De beleidsdekkingsgraad was eind 2014 113,6% (exclusief bijstorting werkgevers). Door de rentedaling in 2014 is de verwachting dat de beleidsdekkingsgraad gedurende 2015 een dalende lijn laat zien. Deze beleidsdekkingsgraad is onderdeel van de besluitvorming binnen de diverse beleidsterreinen.

In het jaar 2014 heeft het Pensioenfonds een rendement behaald van 11,59%. In het 4^e kwartaal van 2014 is een start gemaakt met een nieuwe ALM studie.

4.2 Ontwikkeling bij de uitvoering

Pensioentoezegging werkgever

De werkgever heeft met vakorganisaties overeenstemming bereikt dat de huidige pensioenregeling welke is ondergebracht bij het Pensioenfonds niet meer van toepassing is voor medewerkers die in dienst komen vanaf 01.08.2014. Dit betekent dat het Pensioenfonds geen nieuwe deelnemers meer verwelkomt in de huidige middelloonregeling.

Administratie

In navolging op de keuze van het bestuur om de pensioenadministratie uit te besteden aan Xerox, is formeel de uitkeringsadministratie per 1 januari 2014 overgenomen door Xerox van Delta Lloyd Levensverzekering N.V..

4.3 Goed pensioenfondsbestuur

Integere beleidsvoering

Elk Nederlands pensioenfonds moet maatregelen treffen die goed pensioenfondsbestuur waarborgen. Het beleid van het pensioenfonds is gericht op een integere bedrijfsvoering. Deze verantwoordelijkheid is vastgelegd in artikel 143 van de Pensioenwet. Dit houdt onder meer in:

- het beheersen van bedrijfsprocessen en bedrijfsrisico's;
- integriteit;
- de soliditeit van het pensioenfonds, waaronder wordt verstaan:
 - het beheersen van financiële risico's; en
 - het beheersen van andere risico's die de soliditeit van het pensioenfonds kunnen aantasten;
- het beheersen van de financiële positie over de lange termijn door periodiek een haalbaarheidstoets te maken.

Het Pensioenfonds hanteerde het beleid om eens in de drie jaar een continuïteitsanalyse uit te voeren. In 2011 was de laatste continuïteitsanalyse uitgevoerd. Als gevolg van de nieuwe nFTK wetgeving is de continuïteitsanalyse komen te vervallen. Deze wordt vervangen door de haalbaarheidstoets, die jaarlijks uitgevoerd zal worden. Door middel van deze haalbaarheidstoets moeten pensioenfondsen aantonen dat de verwachte pensioenen de komende zestig jaar voldoen aan de gewekte verwachtingen.

Pensioenfondsen moeten aantonen dat zij ook in een slecht-weersituatie aan de verwachtingen kan voldoen. Het pensioenfonds zal in 2015 een haalbaarheidstoets laten uitvoeren.

Intern toezicht en verantwoordingsorgaan

Het bestuur van het Pensioenfonds besteedt - conform de Pensioenwet en de daarin opgenomen eisen voor goed pensioenfondsbestuur - veel aandacht aan de opzet en inrichting van de organisatie, inclusief de interne beheersing.

In de statuten is vastgelegd hoe het bestuur omgaat met zijn rol en invulling geeft aan begrippen als goed bestuur, verantwoording en intern toezicht.

Het Pensioenfonds heeft een visitatiecommissie aangesteld (zie ook: *Intern toezicht*). De commissie heeft van het bestuur opdracht gekregen om een integrale visitatie te verrichten over de periode 1 januari 2014 tot en met 31 december 2016.

Het pensioenfonds beschikt over een verantwoordingsorgaan. Dit orgaan beoordeelt het handelen van het bestuur conform haar wettelijke taak.

Geschiktheid

Het Pensioenfonds besteedt de nodige aandacht aan kennis, competenties en professioneel gedrag van bestuursleden, andere (mede)beleidsbepalende personen en leden van andere pensioenfondsorganen. De manier waarop dit gebeurt, is vastgelegd in de statuten, de governance en integriteitsnota, het geschiktheidsplan en de gedragscode. Het beleid zorgt voor het waarborgen van voldoende kennis, vaardigheden en professioneel gedrag van het bestuur opdat adequate sturing kan worden gegeven aan de processen en werkzaamheden van het Pensioenfonds.

Het bestuur laat zich - met het oog op specifieke deskundigheid - bijstaan door een adviserend actuaris en zo nodig door andere adviseurs.

Het bestuur heeft de 'Handreiking geschikt pensioenfondsbestuur' van de Pensioenfederatie en de verschuiving van deskundigheid naar geschiktheid doorgevoerd.

Medio 2014 heeft het bestuur individueel een geschiktheidstoets afgelegd. Het bestuur heeft naar aanleiding van deze uitkomsten in 2014 passende opleiding en/of actie ondernomen. Tevens zal hier ook in 2015 verder gevolg aan worden gegeven.

In het najaar van 2014 heeft het bestuur uitgebreid aandacht besteed aan de overgang van deskundigheid 1 en 2 naar geschiktheid A en B, ook het nieuwe verantwoordingsorgaan participeert hierin.

Naleving wet- en regelgeving

Het bestuur is niet bekend met overtredingen van de wet- en regelgeving. Het afgelopen jaar zijn aan het Pensioenfonds geen dwangsommen of boetes opgelegd.

Gedragscode

Er is een gedragscode vastgesteld en ingevoerd. Deze gedragscode is bekend bij alle bestuursleden, andere (mede)beleidsbepalende personen en eventuele andere betrokkenen, waaronder begrepen insiders. De bestuurders van het Pensioenfonds verklaren jaarlijks schriftelijk aan de compliance officer de gedragscode na te leven. Overtredingen van de gedragscode worden gemeld bij de compliance officer.

Klachten en geschillenregeling

Het Pensioenfonds heeft een klachten- en geschillenregeling. Een ieder die uit hoofde van de statuten of het pensioenreglement van het Pensioenfonds, pensioenaanspraken of pensioenrechten kan ontlenen of meent te kunnen ontlenen jegens het Pensioenfonds, kan zich in geval van een klacht of een geschil wenden tot het bestuur van het Pensioenfonds.

De regeling bevat procedurele waarborgen die door het Pensioenfonds gevolgd zullen worden ter zake van de afhandeling van de klacht of geschil. Een en ander is vastgelegd in het Klachten- en geschillenreglement. In 2014 zijn geen klachten gemeld.

Incidenten- en klokkenluidersregeling

Deze Incidenten en klokkenluiderregeling bevat een procedure voor interne en externe meldingen van (potentiële) misstanden en de afhandeling daarvan.

De regeling bevat waarborgen voor de bescherming van de verbonden persoon - de klokkenluider - die te goeder trouw melding maakt van (potentiële) misstanden.

Beloning

De bestuursleden, met uitzondering van het gepensioneerd bestuurslid, ontvangen geen vergoeding van het Pensioenfonds voor het uitoefenen van hun functie. Kosten die het bestuur in redelijkheid maakt (bijvoorbeeld reiskosten, kosten bijwonen seminar) worden door het Pensioenfonds in redelijkheid vergoed. Vertegenwoordigers namens gepensioneerden in het bestuur ontvangen een maximale vergoeding van € 800,- per jaar en gepensioneerden in het verantwoordingsorgaan een maximale vergoeding van € 300,- per jaar. Vertegenwoordigers namens gepensioneerden in het bestuur welke ook visitatiewerkzaamheden uitvoeren, ontvangen naast de € 800,- bestuurdersvergoeding, een vergoeding van € 400,- per jaar.

Toezichthouders

Vanwege diverse (fiscale) wijzigingen in 2014 heeft het bestuur de gewijzigde pensioenreglementen, de ABTN, de uitvoeringsovereenkomst en de statuten per 01.07.2014 toegestuurd aan DNB.

Daarnaast heeft DNB (algemene) correspondentie gestuurd met betrekking tot:

- evaluatie korte (en lange) termijn herstelplan
- Visie toezicht 2014 -2018
- Onderzoek belangenverstrengeling en een self-assessment
- Onderzoek hoogte premie 2015
- Vragenlijst effectmeting Intern Toezicht

Diversiteitsbeleid

Het bestuur bevordert diversiteit in de organen en commissies van het Pensioenfonds . Het Pensioenfonds vindt het belangrijk dat alle belanghebbenden zich vertegenwoordigd weten. Waar dat kan streeft het Pensioenfonds ernaar dat het bestuur en het verantwoordingsorgaan een afspiegeling zijn van het (actuele) deelnemersbestand.

Waar dat kan streeft het Pensioenfonds in het bestuur en het verantwoordingsorgaan naar:

- een evenwichtige verdeling van vrouwen en mannen;
- ten minste één iemand jonger dan 40 jaar.

Vrouwelijke kandidaten hebben zich binnen de organisatie niet aangemeld.

Het jongste bestuurslid van het Pensioenfonds is 44 jaar. In het verantwoordingsorgaan is het jongste lid 36 jaar. In het bestuur is minimaal één vertegenwoordiger van pensioengerechtigden benoemd.

Uitbestedingsbeleid

Het Pensioenfonds heeft delen van haar bedrijfsprocessen uitbesteed aan andere partijen. Aan uitbesteding is voor het Pensioenfonds een aantal risico's verbonden. Het bestuur van het Pensioenfonds heeft daarom beleid vastgesteld met betrekking tot de beheersing van risico's die samenhangen met uitbesteding van (delen van) bedrijfsprocessen. Het bestuur van het Pensioenfonds is en blijft te allen tijde verantwoordelijk voor de beheersing van het door het Pensioenfonds te voeren beleid, ook voor het gedeelte van de werkzaamheden dat is uitbesteed. Het uitbestedingsbeleid van het pensioenfonds is in overeenstemming met de relevante wet- en regelgeving met betrekking tot uitbesteding. Het uitbestedingsbeleid is van toepassing op alle bestaande en/of nieuwe uitbestedings-overeenkomsten gedurende de gehele looptijd van deze overeenkomsten. Voorgenomen, nieuwe of gewijzigde uitbestedingen komen volgens dit beleid tot stand.

In de uitvoering van haar kernactiviteiten, het administreren, beheren en uitbetalen van de pensioenen en het vermogensbeheer, staan zowel vertrouwelijkheid als maximale kwaliteit van de dienstverlening voorop. De belangen van (gewezen) deelnemers, uitkeringsgerechtigden en overige belanghebbenden mogen geen gevaar lopen doordat het Pensioenfonds delen van haar werkzaamheden heeft uitbesteed aan derden. Het doel van het uitbestedingsbeleid is het waarborgen van de continuïteit en de constante kwaliteit van de dienstverlening.

Communicatiebeleid

Het Pensioenfonds beschikt over een communicatiebeleidsplan, waarin het communicatiebeleid van het Pensioenfonds uiteengezet is. Daarnaast heeft het Pensioenfonds een jaarlijks communicatieplan, waarin de specifieke acties voor het betreffende jaar zijn opgenomen. De werkzaamheden in 2014 hebben zich met name gericht op de opzet en ingebruikname van een nieuwe website van het Pensioenfonds: www.pensioenfondsyara.nl. Hierop kunnen de deelnemers algemene informatie vinden over het Pensioenfonds, de pensioenregeling en wat de deelnemer zelf moet doen. Daarnaast kunnen deelnemers ook inloggen op een web-based pensioenplanner om inzicht te krijgen in hun pensioengegevens en de pensioenresultaten van hun te maken keuzes.

Overige aandachtspunten waren de structurele schriftelijke communicatie activiteiten (halfjaarlijkse nieuwsbrief, een UPO en Jaarbericht) en de wijzigingen van de pensioenregeling. Voor 2015 en verder wil het Pensioenfonds informatie digitaal aan de deelnemers verstrekken. Dit resulteert in ieder geval in een e-nieuwsbrief vanaf 2015. Verder zal het Pensioenfonds het communicatiebeleid voor de komende jaren gaan bepalen. Hierin zullen de gelaagdheid van informatie (pensioen 1-2-3) en een effectiviteitsmeting aan de orde komen.

4.4 Verslag van het verantwoordingsorgaan

Op 12 mei 2015 heeft het bestuur een algemeen overleg gehad met het verantwoordingsorgaan over het boekjaar 2014. Hier werden het jaarrapport 2014 en lopende zaken door het bestuur toegelicht, evenals beleidskeuzes voor de toekomst.

Oordeel en belangrijkste aanbevelingen verantwoordingsorgaan

Op grond van de bevindingen is het oordeel van het verantwoordingsorgaan algemeen positief over het gevoerde beleid.

Het verantwoordingsorgaan geeft het bestuur het advies om te volharden in het uitvoeren van de aanbevelingen van de visitatiecommissie en een grotere inspanning te leveren ten aanzien van de communicatie, door iedereen uitgebreid te informeren zowel in de nieuwsbrieven als via de website.

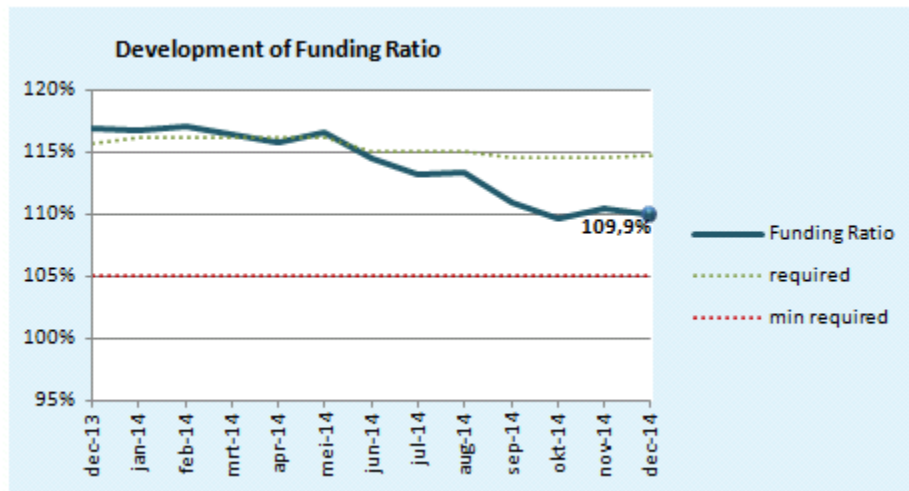
Reactie bestuur op verslag van het verantwoordingsorgaan

Het bestuur kan zich vinden in het oordeel van het verantwoordingsorgaan en zal zo goed mogelijk gehoor geven aan de aanbevelingen.

4.5 Financiële paragraaf

Samenvatting

In het boekjaar is de dekkingsgraad gedaald van 116,7% naar 109,9%. Deze daling is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de daling van de rente.

Premiebeleid

Volgens de in 2008 overeengekomen uitvoeringsovereenkomst zijn de aangesloten werkgevers de gedempte kostendekkende premie verschuldigd. Dit is de premie die nodig is voor de toegezegde pensioenverplichtingen, alsmede een opslag voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen en een opslag voor uitvoeringskosten.

De feitelijke premie bedraagt € 6.267.000, waarvan een bedrag van € 116.000 ten gunste van de bestemmingsreserve is geboekt. De zuivere kostendekkende premie bedraagt € 9.857.000. De zuivere kostendekkende premie bestaat uit de actuariel benodigde koopsom voor pensioenopbouw en risicodekking in verband met aangroei pensioenverplichtingen, alsmede een opslag voor het bij de aangroei van pensioenverplichtingen behorende vereist eigen vermogen en uitvoeringskosten.

In de Pensioenwet is het toegestaan om de kostendekkende premie te dempen door gebruik te maken van een (over maximaal 10 jaar) gemiddelde verwacht beleggingsrendement. Het Pensioenfonds heeft gekozen voor een demping op basis van een vast verondersteld rendement van 5,0%. Op basis van deze demping bedraagt de gedempte kostendekkende premie € 6.250.000.

Afhankelijk van de financiële positie van het Pensioenfonds (de dekkingsgraad) kan er een premiekorting gelden, dan wel een extra bijdrage worden geheven. De hoogte van de premiekortingsgrens is vastgesteld op 4% boven het Vereist Eigen Vermogen. De extra bijdrage wordt geheven indien de dekkingsgraad per ultimo boekjaar 5% onder het Vereist Eigen Vermogen uitkomt.

Ultimo 2014 bedroeg de dekkingsgraad (voor eventuele bijstorting door de werkgever) 108,4% hetgeen een additionele bijdrage van de aangesloten werkgevers vereist van € 6.349.000. Deze additionele bijdrage is ultimo 2014 onder de kortlopende vorderingen opgenomen. Door deze additionele bijdrage bedraagt de dekkingsgraad ultimo 2014 109,9%.

Uitvoeringskosten

De Pensioenfederatie heeft de Aanbevelingen uitvoeringskosten gepresenteerd in november 2011. Hierin worden pensioenfonds opgeroepen om de kosten van het pensioenbeheer, vermogensbeheer en transactiekosten te publiceren. In 2013 is een update van deze aanbeveling gepresenteerd. Het Pensioenfonds vindt transparantie ten aanzien van uitbesteding belangrijk. Onderdeel daarvan is inzicht in de kosten, voor zover deze gegevens beschikbaar zijn.

De opslag voor de kostenvoorziening is door het bestuur het afgelopen kalenderjaar geëvalueerd. Hierbij veronderstelt het bestuur dat het fonds bij het wegvallen van de werkgever niet zelfstandig zal blijven voortbestaan, maar zal worden geliquideerd. Hieruit heeft het bestuur geconcludeerd dat deze toereikend is en geen aanpassing behoeft.

De kosten van advisering, ondersteuning en administratie worden betaald door de werkgever.

Sommige kosten van vermogensbeheer worden niet direct in rekening gebracht, maar zijn onderdeel van het behaalde rendement.

Specificatie van de kosten van vermogensbeheer:

	2014 EUR 000	% beheerd vermogen	2013 EUR 000	% beheerd vermogen
Beheerkosten	864		815	
Performance gerelateerde kosten	0		26	
Transactiekosten	104		257	
Overige kosten	5		12	
Totaal kosten vermogensbeheer	973	0,22%	1.110	0,27%

Technische winstdeling

Het Pensioenfonds heeft op basis van de herverzekeringsovereenkomst met Delta Lloyd, contractueel recht op een winstdeling op technische grondslagen. Het resultaat op technische grondslagen wordt ultimo van ieder jaar vastgesteld. De technische winstdeling vindt plaats over een 5-jarige periode. Aan het eind van de 5-jarige periode wordt het saldo van de resultaten op technische grondslagen over die 5-jarige periode bepaald. Een positief saldo komt voor 20% beschikbaar aan het Pensioenfonds. Het overige deel is beschikbaar voor de verzekeraar. Een negatief saldo komt volledig voor rekening van de verzekeraar.

Het technisch resultaat 2014 (periode 1 januari 2014 tot en met 31 december 2014) bedraagt € 78.281. Het totale technisch resultaat over de periode 1 januari 2010 tot en met 31 december 2014 bedraagt € 1.216.297. 20% van dit bedrag (€ 243.259) heeft het Pensioenfonds als vordering per 31.12.2014 op Delta Lloyd opgenomen. Voor het jaar 2015 is een nieuwe herverzekeringsovereenkomst met Delta Lloyd afgesloten.

4.6 Herstelplan

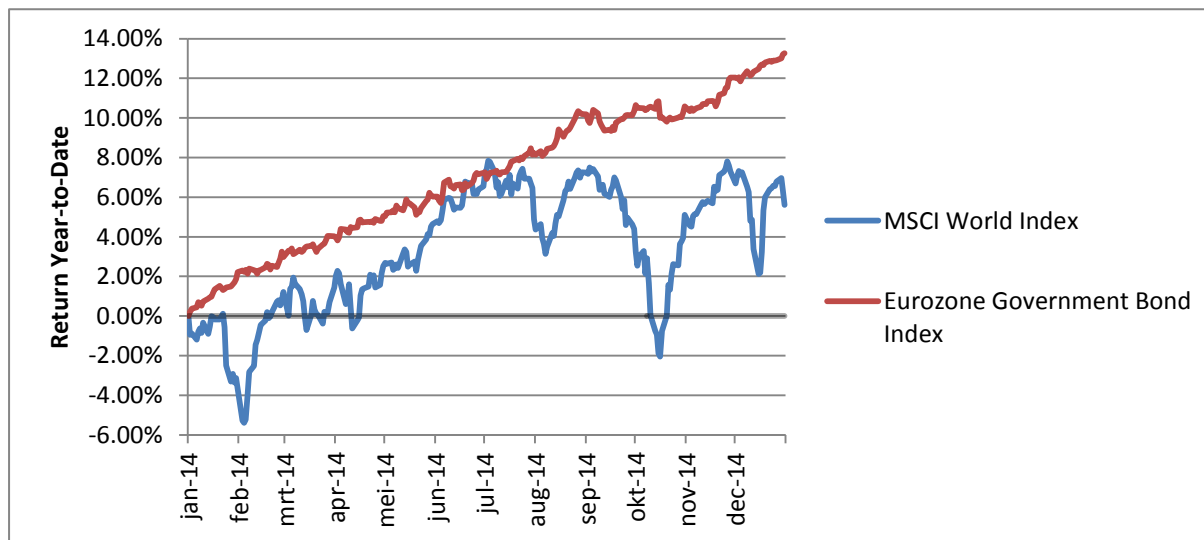
Het lange termijn herstelplan, welke op 26 maart 2009 overeenkomstig artikel 138 PW, is ingediend bij DNB (De Nederlandsche Bank) blijft van kracht. Dit herstelplan voorziet in een herstel van het reservetekort binnen de wettelijke termijn van 15 jaar. Dit herstelplan komt echter per 1 januari 2015 te vervallen door de gewijzigde wetgeving nFTK. Voor 1 juli 2015 zal het Pensioenfonds een nieuw herstelplan moeten indienen bij DNB, welke voldoet aan deze gewijzigde wetgeving.

Verloop dekkingsgraad ten opzichte van het lange termijn herstelplan:	Realisatie	Verwacht volgens plan
Stand dekkingsgraad per 1-1-2014	116,7%	113,7%
Mutatie dekkingsgraad	-6,8%	0,3%
Stand dekkingsgraad per 31-12-2014	109,9%	114,0%

4.7. Beleggingsparagraaf

Algemene ontwikkelingen

Het jaar 2014 werd gekenmerkt door een hoge return op Europese obligaties door de verder gedaalde rente. Daarnaast herstelden de aandelenmarkten verder. Europese aandelen bleven echter achter bij de Amerikaanse aandelen door spanningen in Oost-Europa en de annexatie van de Krim door Rusland.

De portefeuille van het Pensioenfonds bestaat voornamelijk uit obligaties en aandelen. De rendementen van deze beleggingscategorieën zijn weergegeven in Figuur 1.

Obligaties

Aangezien groei in Europa uitblijft voelde de ECB zich genoodzaakt om de rente verder te verlagen. Ook ontstonden in het najaar speculaties over een groot opkoopprogramma van staatsobligaties om zo de groei verder aan te jagen. In de VS zagen we het tegenovergestelde. Het Amerikaanse opkoopprogramma werd in Oktober 2014 beëindigd. Een renteverhoging wordt verwacht medio 2015.

Aandelen

Mede door het Amerikaanse opkoopprogramma hebben de Amerikaanse aandelen een positief resultaat laten zien. Door het opkoopprogramma is de dollar verder gedevalueerd waardoor Amerikaanse bedrijfswinsten omhoog gingen. Economische groei keert langzaam terug en aandelen van Amerikaanse bedrijven komen weer terug op het niveau van voor de crisis.

In Europa is het rendement op aandelen minder dan in Amerika, maar wel positief. Spanningen met Rusland hebben gezorgd voor volatiliteit op de Europese aandelenmarkten. Europese landen begonnen een gezamenlijke boycot waar bedrijven in deze Europese landen schade van ondervonden.

In het najaar begon de Dollar weer aan terrein te winnen. De Euro, aan de andere kant, werd zwakker. Dit zou voor 2015 een positieve impuls op de Europese bedrijfswinsten kunnen geven.

Conclusie

Ondanks een positief rendement op de beleggingen is de dekkingsgraad per saldo omlaag gegaan. Dit is het gevolg van de gedaalde rente, waardoor de verplichtingen harder zijn gestegen dan de beleggingen.

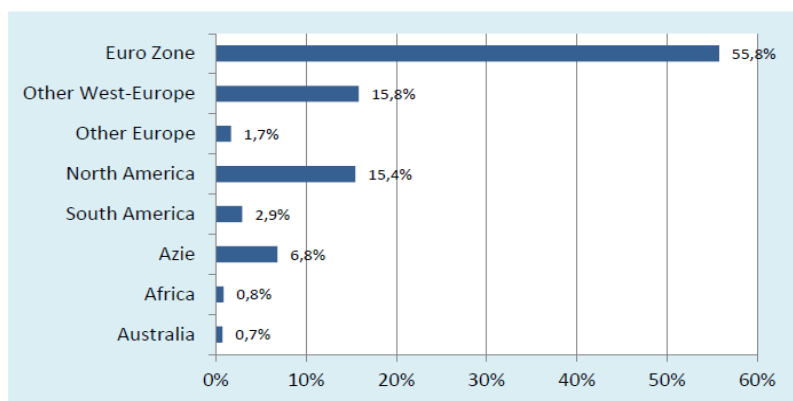
Ontwikkelingen binnen het Pensioenfonds

Het beleggingsbeleid is gebaseerd op een ALM-studie (Asset and Liability Management) die werd uitgevoerd door Towers Watson in 2011. Aan de hand van de uitkomsten wordt onder meer beoordeeld of de risico's zich nog binnen aanvaardbare grenzen bevinden, de sturingsmiddelen nog voldoende kracht hebben en de doelstelling voor het toeslagbeleid nog realiseerbaar is. Deze studie geeft aan hoeveel in de verschillende beleggingscategorieën belegd kan worden en welk risico hierbij acceptabel is. Op basis van deze studie is als strategische mix 65% vastrentende waarden en 35% zakelijke waarden gekozen met een bandbreedte van +5% en -5%.

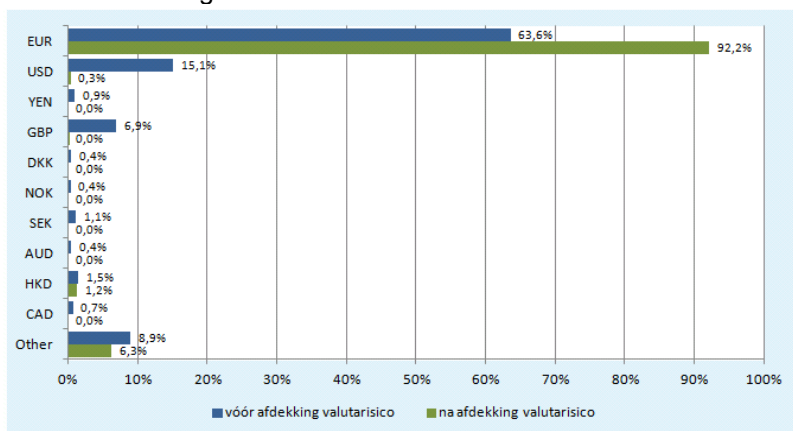
De verdeling van de beleggingsmix, alsmede de behaalde resultaten zien er ultimo 2014 als volgt uit;

Portefeuille 2014	Strategische mix	Actuele mix	Behaald rendement	Benchmark
Vastrentende waarden	65%	61%	13,30%	13,20%
Aandelen	27%	34%	9,00%	9,90%
Vastgoed	5%	3%	23,58%	24,90%
Convertibles	3%	2%	3,01%	4,74%
Totaal	100%	100%	11,59%	12,40%

Portfolio verdeling over regio's:

Portfolio verdeling over valuta's:

In het vierde kwartaal van 2014 is het bestuur, in samenwerking met TripleA, gestart met een nieuwe ALM studie. Het rapport en de implementatie van de uitkomsten zal in 2015 afgerond worden.

4.8. Pensioenparagraaf

Karakterisering pensioenregeling

Algemeen

Alle werknemers die voor 1 augustus 2014 in dienst waren van de werkgever en die de leeftijd van 21 jaar bereiken worden als deelnemer in de pensioenregeling opgenomen. Voor alle deelnemers wordt een ouderdomspensioen, een partnerpensioen en een wezenpensioen verzekerd.

Voor gehuwde werknemers die voor 1 augustus 2014 in dienst waren van werkgever en de leeftijd van 21 jaar nog niet hebben bereikt, wordt een nabestaanden- en wezenpensioen op risicobasis verzekerd.

- Vaststelling van het pensioen vindt plaats volgens het zogenaamde "middelloonsysteem". De pensioenleeftijd is 67 jaar met de mogelijkheid tot vervroegde pensionering vanaf 60 jaar.
- Het opbouwpercentage van de middelloonregeling is per 01.01.2014 aangepast van 2,05% naar 1,95% per jaar tot een salarisgrens van € 81.673
- Het opbouwpercentage voor een salaris onder de € 123.748, maar boven een salarisgrens van € 81.673, is 1,8%.
- Het opbouwpercentage voor een salaris boven de € 123.748 is 1,3%
- Franchise bedraagt € 11.005 per jaar.

Overgangsregeling

Voor alle actieve deelnemers geboren voor 01.01.1950 die voorheen onder de eindloonregeling vielen, geldt een overgangsregeling. Deze houdt in dat de pensioentoezegging o.b.v. eindloon blijft voortbestaan en de vroegpensioenregeling gehandhaafd blijft. Het pensioengevend salaris van de eindloonregeling is gemaximeerd op € 130.000. Deze regeling kent vanaf 01.01.2015 geen actieve deelnemers meer.

Toeslagverlening

De opgebouwde pensioenaanspraken voor actieve deelnemers worden voorwaardelijk geïndexeerd o.b.v. de Yara Sluiskil CAO-loonindex. Deze toeslag wordt alleen verleend indien en voor zover de middelen van het Pensioenfonds toereikend zijn. Dit komt overeen met een keuze voor D1 in de toeslagenmatrix.

De ingegane en premievrije pensioenen worden voorwaardelijk geïndexeerd o.b.v. het prijsindexcijfer van alle huishoudens over de maand oktober t.o.v. de maand oktober vorig jaar, zoals gepubliceerd door het CBS. Deze toeslag wordt alleen verleend indien en voor zover de middelen van het Pensioenfonds toereikend zijn. Dit komt overeen met een keuze voor D1 in de toeslagenmatrix.

Het ingegane arbeidsongeschiktheidspensioen wordt onvoorwaardelijk geïndexeerd o.b.v. de Yara Sluiskil CAO-loonindex. Dit komt overeen met een keuze voor F1 in de toeslagenmatrix.

De toeslagambitie is erop gericht om op de lange termijn minimaal 80% van de stijging van de loon c.q. prijsindex door middel van toeslagen te compenseren.

Voor de berekening van de toeslagdekkingsgraad wordt de dekkingsgraad gecorrigeerd met de bestemmingsreserve AAOP ten bedrage van € 1.333.000 (2013: € 1.172.000).

Afhankelijk van de toeslagdekkingsgraad ultimo boekjaar, wordt er gekeken in hoeverre er ruimte is voor de voorwaardelijke indexatie. Hierbij hanteert het bestuur het volgende beleid:

- Bij een toeslagdekkingsgraad (voor bijstorting werkgever) die lager dan het Minimum Vereist Eigen Vermogen (MVEV) is, is de indexatie nul.
- Bij een toeslagdekkingsgraad (voor bijstorting werkgever) die tussen het Vereist Eigen Vermogen (VEV) en het MVEV ligt, kan de indexatie gedeeltelijk gegeven worden.
- Bij een toeslagdekkingsgraad (voor bijstorting werkgever) die boven het VEV ligt, kan de indexatie volledig zijn.

Ultimo 2014 bevond de toeslagdekkingsgraad zich boven het Minimum Vereist Eigen Vermogen, maar onder het Vereist Eigen Vermogen waardoor het bestuur in haar vergadering van 11 juni 2015 heeft besloten een gedeeltelijke indexatie te verlenen aan de groep van actieven van 0,79% en de groep van pensioengerechtigden en inactieven van 0,33%.

Het toeslagverleningsbesluit wordt genomen na het vaststellen van de jaarrekening door het bestuur. Derhalve is de toegekende toeslagverlening over 2014 nog niet opgenomen in de cijfers per 31-12-2014.

Overzicht niet-verleende indexaties 2000-2014:

Jaar	Actieven	Gewezen deelnemers, partners en pensioengerechtigden
2000	0,00%	1,14%
2001	0,00%	4,05%
2008	3,50%	2,78%
2009	0,63%	0,30%
2010	2,00%	1,57%
2011	2,25%	2,63%
2012	1,03%	1,31%
2013	0,00%	0,00%
2014	1,71%	0,72%

4.9 Technische Analyse

Technische analyse 2014

Onderdeel	Baten EUR 000	Lasten EUR 000	Mutatie VPV EUR 000	Resultaat EUR 000
Rendement	49.160	226	-1.404	47.982
Wijziging rentetermijnstructuur	0	0	-65.696	-65.696
Financiering	12.501	0	-8.144	4.357
Sterfte	0	0	486	486
Kosten	0	-26	0	- 26
Overige verzekeringstechnische grondslagen	0	0	690	690
(Risico) herverzekering	270	-380	0	- 110
Waardeoverdrachten	27	-41	0	- 14
Toeslagverlening	0	0	-5.578	-5.578
Uitkeringen en diversen	0	-14.633	14.262	- 371
Andere baten en lasten	78	0	-50	28
Totaal	62.036	-14.854	-65.434	-18.252

4.10 Risico's en beheersing risico's

In 2011 heeft het bestuur een uitgebreide risicoanalyse uitgevoerd. De uitkomsten van de analyse vormen mede de basis voor het beleid van het Pensioenfonds. Als onderdeel van haar beleid heeft het bestuur grenzen gedefinieerd aan de door haar te lopen risico's

Risico	Risicogrens	31 december 2014
Renterisico	Renteafdekking van 35%, met bandbreedtes van -10% en +10%	Renteafdekking 25,8%
Marktrisico	Strategische beleggingsmix (65% vastrentende waarden en 35% zakelijke waarden met een bandbreedte van +5% en -10%).	Portefeuille ligt binnen de bandbreedtes van de strategische mix.
Valutarisico	Afdekking vreemde valutaposities	Hoofdzakelijk belegd in euro-hedged fondsen, vreemde valuta positie is <8%
Kredietrisico	Nakomen van verplichtingen	Geen security lending, spreiding onder gerenommeerde partijen
Verzekeringstechnisch risico	Minimaliseren langlevensrisico door toepassing actuele generatietafels	Prognosetafel AG 2014 gecorrigeerd met TW ervaringssterftemodel 2014
Concentratierisico	Beleid gebaseerd op spreiding door middel van ALM studie	Beperkt concentratierisico bij Delta Lloyd Asset Management
Inflatierisico		

Renterisico

Matchingrisico is het risico als gevolg van niet gematcht zijn van passiva en activa (inclusief off-balance posten) in termen van rentevoet, rentetypische looptijden, basisvaluta en gevoeligheid voor ontwikkeling in prijspeil. Het strategische beleid van het Pensioenfonds is om het renterisico van de pensioenverplichtingen voor 35% af te dekken, met een bandbreedte van +/- 10%. De feitelijke mate van renteafdekking ligt eind 2014 rond de 26%.

Het renterisico wordt nauwkeurig gemonitord in de drie-maandelijkse performance and risk evaluation rapportages.

Marktrisico

Marktrisico is het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten binnen een (handels-)portefeuille.

Het strategische beleid van het Pensioenfonds is om voor 35% (met een bandbreedte van +/- 5%) te beleggen in risicovolle assets (aandelen). Door maandelijkse monitoring zorgt het Pensioenfonds ervoor dat tijdige bijstelling (rebalancing) plaatsvindt indien dat nodig is.

Het marktrisico wordt nauwkeurig gemonitord in de drie-maandelijkse performance and risk evaluation rapportages.

Valutarisico

De huidige mate van risicobeheersing is acceptabel. Er wordt slechts beperkt belegd in vreemde valuta.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat een tegenpartij contractueel of andere overeengekomen verplichtingen (waaronder verstrekte kredieten, (annuïteiten)leningen, vorderingen, ontvangen garanties) niet nakomt, al dan niet als gevolg van het aan restricties onderhevig zijn van buitenlandse betalingen.

Kredietrisico's zijn beperkt omdat het Pensioenfonds vermogensbeheerders niet toestaat om stukken uit te lenen (security lending), tenzij er voldoende afdekking van het risico wordt geboden.

Banktegoeden worden minimaal aangehouden en zonodig gespreid over meerdere partijen. Het Pensioenfonds werkt alleen met gerenommeerde bedrijven.

Verzekeringstechnische risico's

Verzekeringstechnisch risico is het risico dat uitkeringen (nu dan wel in de toekomst) niet gefinancierd kunnen worden vanuit premie- en/of beleggingsinkomsten als gevolg van onjuiste en/of onvolledige (technische) aannames en grondslagen bij de ontwikkeling en premiestelling van het product. Het Pensioenfonds hanteert de meest recente generatietafel, waarbij een correctie plaatsvindt op de landelijke sterftetekansen conform een gemiddeld pensioenfonds. Het bestuur is van mening dat deze grondslagen goed aansluiten bij de populatie van het Pensioenfonds.

Concentratierisico

Algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Het Pensioenfonds heeft als concentratierisico aangeduid dat een groot deel van het pensioenvermogen uitstaat bij Delta Lloyd Asset Management. Het bestuur heeft de intentie om dit risico in de nabije toekomst af te bouwen.

Inflatierisico

Op basis van de ALM-studie is bewust gekozen voor enige mate van inflatierisico. Het Pensioenfonds houdt Inflation Linked Bonds aan. Het bestuur accepteert de huidige mate van inflatierisico.

Niet financiële risico's

Omgevingsrisico

De omgeving van het pensioenfonds verandert sterk. Hierdoor ontstaan risico's als gevolg van buiten het pensioenfonds komende veranderingen op het gebied van concurrentieverhoudingen, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat.

Er zijn verschillende aspecten te onderkennen:

- Voortbestaan van de aangesloten onderneming: hier heeft het bestuur weinig invloed op.
- Veranderende wet- en regelgeving: het bestuur neemt hier voortdurend kennis van en speelt op de ontwikkelingen in.
- Er wordt aandacht besteed aan een adequate communicatie richting de stakeholders.

Operationeel en uitbestedingsrisico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Omdat alle uitvoerende en beleidsvoorbereidende werkzaamheden zijn uitbesteed, worden deze risico's door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering zijn betrokken. Het bestuur richt zich op het vaststellen van het beleid en houdt met behulp van de bestuurs-ondersteuning toezicht op partijen waaraan werkzaamheden zijn uitbesteed. Het bestuur heeft het uitbestedingsbeleid schriftelijk vastgelegd.

IT-risico

Het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continue of onvoldoende beveiligd worden. De meeste IT-risico's liggen bij de uitbestedingspartijen (Xerox, werkgever). De beheersingsmaatregelen hieromtrent zijn voor Xerox opgenomen in de ISAE 3000 rapportage. Totdat Xerox een type II rapportage kan afgeven, heeft het bestuur bedongen dat Xerox op verzoek een onafhankelijk accountant haar processen zal laten toetsen en hierover rapporteren.

Integriteitsrisico

Het integriteitsrisico is het risico dat de integriteit van het pensioenfonds wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van het pensioenfonds, de medewerkers of van het bestuur in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door het pensioenfonds opgestelde normen. Het bestuur beheerst dit risico op de volgende wijze:

- Er is compliancebeleid en een adequate gedragscode opgesteld;
- Jaarlijks wordt de gedragscode geëvalueerd en worden naleveringsverklaringen ondertekend;
- De compliance officer houdt toezicht op de naleving van onder andere de integriteit;
- Er is sprake van een adequate functiescheiding; het vier ogen principe wordt strikt nageleefd;
- Er is een adequate procuratieregeling; betalingen en transacties zijn inzichtelijk en worden gecontroleerd;

Juridisch risico

Het juridisch risico is het risico samenhangend met (veranderingen in en naleving van) wet- en regelgeving, het mogelijk bedreigd worden van de rechtspositie van het pensioenfonds, met inbegrip van de mogelijkheid dat contractuele en reglementaire bepalingen niet afdwingbaar of niet correct gedocumenteerd zijn.

Het bestuur beheerst dit risico onder andere op de volgende wijze:

- Het bestuur laat zich tijdens iedere bestuursvergadering voorlichten over de relevante (juridische) actualiteiten;
- Er is een uitbestedingsbeleid vastgelegd waarin een aantal vereisten zijn opgenomen;
- De contracten, reglementen, statuten en dergelijke worden juridisch uitgebreid beoordeeld door externe juristen.

4.11 Toekomstparagraaf

Pensioenakkoord

Per 1 januari 2015 is de fiscale wetgeving verder versoberd. Het maximum opbouwpercentage wordt verder verlaagd. Werkgever en de vakorganisaties zijn overeengekomen om het opbouwpercentage terug te brengen naar 1,75% tot een grensbedrag van € 83.715. Hierboven (tot max. € 100.000) geldt een opbouwpercentage van 1,65%. Over een voltijds inkomen boven de € 100.000 wordt geen pensioen opgebouwd. De franchise blijft gehanteerd op € 11.005.

Nieuw Financieel Toetsingskader

De regelgeving met betrekking tot de financiële huishouding van het pensioenfonds is per 1 januari 2015 aangescherpt. Het pensioenfonds heeft tot 1 juli 2015 om deze wijzigingen door te voeren. Werkgever en het pensioenfondsbestuur zijn thans in overleg om nieuwe afspraken te maken op het gebied van premie en toeslagambitie. Een ALM studie ondersteunt de partijen bij het inzichtelijk maken van de gevolgen van deze wijzigingen. Het bestuur zal eventuele wijzigingen op de diverse beleidsterreinen verwerken in diverse documenten, met name de abtn, de uitvoeringsovereenkomst en de risicomatrix. Het pensioenfonds zal voor 1 juli 2015 een nieuw herstelplan moeten indienen en voor 1 oktober de haalbaarheidstoets. Het Verantwoordingsorgaan zal betrokken worden bij de wijzigingen en tijdig om advies gevraagd worden.

Op basis van de actuele dekkingsgraad (exclusief driemaandsmiddeling) bedraagt de technische voorziening € 445.280.000 (inclusief excasso).

Wetsvoorstel pensioencommunicatie

Het wetsvoorstel pensioencommunicatie is begin maart 2015 aangenomen door de Tweede Kamer. De beoogde inwerkingtreding is 1 juli 2015. De belangrijkste aandachtspunten uit dit wetsvoorstel betreffen:

- Verdere segmentatie per doelgroep (aansluiten bij informatiebehoeften en de kenmerken van de deelnemer) en toetsing
- Toepassen van gelaagdheid in alle communicatiemiddelen (Pensioen123)
 - integreren van offline en online communicatie
- Verbeteren digitale informatie verstrekking
 - website aanbieden
- UPO als jaarlijks overzicht dat terugkijkt op het verleden
 - Drie scenario's bij vrijwillige pensioenregelingen
- Grotere rol werkgever
- Pensioenregister als totaal overzicht van het opgebouwde pensioen
 - moet indicatie geven van totale pensioeninkomen op AOW-gerechtigde leeftijd

Het pensioenfonds is reeds gestart met digitale communicatie en gelaagdheid. Dit zal nog verder uitgewerkt gaan worden op basis van Pensioen123. Ook is het bestuur voornemens om eind 2015 bij de deelnemers te toetsen in hoeverre de communicatie-uitingen van het pensioenfonds aansluiten bij hun informatiebehoefte.

5. Jaarrekening 2014

5.1 Balans per 31 december 2014

(na verwerking resultaat)

	<u>31.12.2014</u> EUR 000	<u>31.12.2013</u> EUR 000
<u>ACTIVA</u>		
1: Beleggingen voor risico van het Pensioenfonds		
1a: Vastgoed beleggingen	15.045	12.617
1b: Aandelen	163.289	150.913
1c: Vastrentende waarden	281.778	253.925
	<u>460.112</u>	<u>417.455</u>
2: Langlopende vorderingen	3.723	4.126
3: Premiereserve herverzekering	8	7
4: Vorderingen		
Lopende interest	229	218
Overige vorderingen	7.266	88
	<u>7.495</u>	<u>306</u>
5: Liquide middelen	665	3.330
	<u>472.003</u>	<u>425.224</u>
<u>PASSIVA</u>		
6: Reserves		
6a: Algemene reserve	41.143	59.395
6b: Bestemmingsreserve	1.333	1.172
	<u>42.476</u>	<u>60.567</u>
7: Technische voorzieningen		
7a: Voorziening pensioenverplichting eigen risico	427.898	362.637
7b: Voorziening pensioenverplichting herverzekerd	8	7
7c: Voorziening AAOP	1.147	1.020
	<u>429.053</u>	<u>363.664</u>
8: Kortlopende schulden		
Werkgevers	130	85
Overige schulden	344	908
	<u>474</u>	<u>993</u>
	<u>472.003</u>	<u>425.224</u>

5.2 Rekening van baten en lasten 2014

	<u>2014</u> EUR 000	<u>2013</u> EUR 000
9: Beleggingsopbrengsten		
Directe beleggingsopbrengsten	1.895	2.148
Indirecte beleggingsopbrengsten	47.491	18.497
	<u>49.386</u>	<u>20.645</u>
10: Bijdragen		
Pensioenpremies aangesloten werkgevers	6.151	7.294
Bijstorting aangesloten werkgevers	6.349	0
Overige bijdragen	1	1
	<u>12.501</u>	<u>7.295</u>
11: Saldo overdracht van rechten en afkopen	-14	143
12: Pensioenuitkeringen	-14.633	-14.148
13: Mutatie voorziening pensioenverplichtingen	-65.261	9.727
14: Mutatie voorziening AAOP	-172	43
Overige baten en lasten		
Administratiekosten	0	-238
Herverzekeringskosten	-380	-238
Overige kosten	-26	-10
Uitkering herverzekering	269	0
	<u>- 136</u>	<u>- 486</u>
15: Winstdeling technisch resultaat	78	32
Saldo van baten en lasten	<u><u>-18.252</u></u>	<u><u>23.251</u></u>

5.3 Kasstroomoverzicht

	<u>2014</u> EUR 000	<u>2013</u> EUR 000
Directe beleggingsopbrengsten	1.669	1.745
Aankopen beleggingen	-9.245	-36.792
Verkopen en aflossingen van beleggingen	14.318	42.153
Af: kosten vermogensbeheer	226	403
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	<u>6.968</u>	<u>7.509</u>
Bijdragen van werkgevers	12.500	7.294
Uitkeringen pensioenen	-14.633	-14.148
Betaalde pensioenoverdrachten	-14	143
Pensioenuitvoering- en administratiekosten	0	-238
Wijzigingen overige activa en passiva	-7.486	139
Kasstroom uit pensioenactiviteiten	<u>-9.633</u>	<u>-6.810</u>
Netto kasstroom	<u>-2.665</u>	<u>699</u>
Mutatie geldmiddelen	<u>-2.665</u>	<u>699</u>

5.4 Toelichting op de balans en de rekening van baten en lasten

Algemeen

Oprichting

De Stichting Pensioenfonds Yara Nederland is op 31 december 2004, met terugwerkende kracht naar 1 januari 2004, ontstaan uit een juridische fusie tussen de Stichting Pensioenfonds Hydro Agri (Vlaardingen) en Stichting Pensioenfonds Hydro Agri Sluiskil. De stichting werd aangemeld bij DNB (De Nederlandsche Bank) in januari 2005 en is daar bekend onder het relatienummer 60914.

Het Pensioenfonds is statutair gevestigd te Terneuzen, met adres: Industrieweg 10, 4541 HJ Sluiskil en ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland onder nummer 22056903.

Actuaris

De VPV (Voorziening Pensioen Verplichtingen) is door Xerox berekend en door Triple A gecontroleerd. Alle overige actuariële berekeningen zijn opgenomen in een door de certificerend actuaris uitgebracht actuariel rapport.

Pensioenaanspraken

De pensioenaanspraken zijn gebaseerd op een middelloonregeling. De opbouw was in 2014 als volgt:

- tot grensbedrag I (€ 81.673) 1,95%
- tussen grensbedrag I en grensbedrag II (€ 123.748) 1,80%
- boven grensbedrag II 1,30%

Voor actieve deelnemers die onder de overgangsregeling vallen, blijven de pensioenaanspraken gebaseerd op een eindloonregeling. Per jaar wordt een aanspraak van 1,75% van de geldende pensioengrondslag opgebouwd, met een maximum van € 130.000.

Netto-omzet

De netto-omzet van het Pensioenfonds bestaat uit de directe beleggingsopbrengsten, zijnde de dividenden uit hoofde van beleggingen in aandelen, de couponrente op obligaties alsmede de rente op de overige beleggingen en de premiebijdragen van de aangesloten werkgevers. Voor het jaar 2014 bedraagt de netto-omzet € 14.395.000. In 2013 bedroeg de netto-omzet € 9.442.000.

Pensioenuitvoeringskosten

De werkgevers hebben zich verbonden om alle kosten samenhangend met de administratie van het Pensioenfonds voor hun rekening te nemen.

5.5 Waarderingsgrondslagen en grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het Pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De bezittingen en schulden in vreemde valuta worden omgerekend tegen de op 31 december geldende contante koersen.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post 'nog af te wikkelen transacties'. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur zich oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Wijzigingen van schattingen in de voorziening pensioenverplichtingen worden toegelicht onder deze waarderingsgrondslag.

De overstap van de prognosetafel AG2012-2062 naar de prognosetafel AG2014 heeft een impact van € 690.000 negatief op de voorziening pensioenverplichtingen.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Overige algemene grondslagen

De overige activa en passiva worden nominaal gewaardeerd, tenzij anders is vermeld.

Met de Algemene Reserve wordt een buffer gevormd om eventuele koersdalingen te kunnen opvangen.

De Bestemmingsreserve dient als buffer voor het jaarlijkse verschil tussen de premie AAOP inkomsten en mutatie van de voorziening AAOP.

Transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de op de dag van registratie geldende koersen.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

Beleggingen

De beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Participaties in beleggingsinstellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Lopende interestposities uit hoofde van beleggingen worden separaat gepresenteerd onder de overige vorderingen.

Herverzekeringen

Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft. Bij de waardering van de vorderingen wordt rekening gehouden met de kredietwaardigheid van de herverzekeraar. Vorderingen uit hoofde van winstdelingsregelingen in herverzekeringscontracten worden verantwoord op het moment van toekenning door de herverzekeraar.

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen is bepaald volgens de opgebouwde rechten methode en geeft de uit het pensioenreglement voortvloeiende verplichtingen per balansdatum weer van het Pensioenfonds tegenover al haar deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden. Bij toepassing van deze methode ontstaat geen financieringsachterstand. De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen.

De voorziening pensioenverplichting is vastgesteld door Xerox en gecontroleerd door de certificerend actuaire van het Pensioenfonds. Voor de berekening van deze voorziening wordt verwezen naar het actuariële verslag.

Vanaf 2012 is de door DNB gepubliceerde UFR (Ultimate Forward Rate) rentetermijnstructuur geldend als rekenrente gehanteerd.

De technische voorzieningen zijn bepaald met overlevingskansen op basis van de Prognosetafel AG2014, zoals gepubliceerd door het Actuarieel Genootschap. Deze tafels zijn toegepast met toepassing van de ervaringscorrecties Towers Watson Ervaringssterftemodel 2014 Individueel. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen. Er is rekening gehouden met een kostenopslag van 2,5 procent van de voorziening pensioenverplichtingen in verband met toekomstige administratie- en excassokosten. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Bij de berekening van de voorziening wordt tevens rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

5.6 Toelichting op de onderscheidene posten van de balans

	<u>31.12.2014</u> EUR 000	<u>31.12.2013</u> EUR 000
1a: Vastgoed beleggingen		
Stand per 1 januari	12.617	12.549
Bij: aankopen	0	83
Af: verkopen	-443	-1.039
Herwaarderingen	2.871	1.024
Stand per 31 december	<u>15.045</u>	<u>12.617</u>
1b: Aandelen		
Portefeuille BNP:		
Stand per 1 januari	0	23.494
Bij: aankopen	0	6.321
Af: verkopen	0	-28.580
Herwaarderingen	0	-1.235
Stand per 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>
Portefeuille Vanguard:		
Stand per 1 januari	125.010	82.345
Bij: aankopen	215	24.275
Herwaarderingen	10.556	18.390
Stand per 31 december	<u>135.781</u>	<u>125.010</u>
Portefeuille BNP (Convertibles):		
Stand per 1 januari	9.033	8.886
Bij: aankopen	0	245
Af: verkopen	0	-1.369
Herwaarderingen	271	1.271
Stand per 31 december	<u>9.304</u>	<u>9.033</u>
Portefeuille Kempen Capital Management:		
Stand per 1 januari	16.870	15.109
Bij: aankopen	30	868
Herwaarderingen	1.304	893
Stand per 31 december	<u>18.204</u>	<u>16.870</u>
Totaal aandelen	<u>163.289</u>	<u>150.913</u>
1c: Vastrentende waarden		
Portefeuille Delta Lloyd		
Aandeel in obligatiebeleggingsfondsen:		
Stand per 1 januari	202.506	209.163
Bij: aankopen	0	5.000
Af: verkopen	-13.600	-10.900
Herwaarderingen	30.539	-757
Stand per 31 december	<u>219.445</u>	<u>202.506</u>

Toelichting op de onderscheidene posten van de balans (vervolg)

	<u>31.12.2014</u> EUR 000	<u>31.12.2013</u> EUR 000
Portefeuille Delta Lloyd (vervolgd)		
Obligaties overheid (ILB):		
Stand per 1 januari	23.959	24.518
Herwaarderingen	771	-559
Stand per 31 december	<u>24.730</u>	<u>23.959</u>
Leningen op schuldbekentenis:		
Stand per 1 januari	37	76
Af: aflossingen	-37	-36
Herwaarderingen	0	-3
Stand per 31 december	<u>0</u>	<u>37</u>
Portefeuille Pimco (High Yields):		
Stand per 1 januari	27.423	27.952
Bij: aankopen	9.000	0
Herwaarderingen	1.180	-529
Stand per 31 december	<u>37.603</u>	<u>27.423</u>
Totaal vastrentende waarden	<u>281.778</u>	<u>253.925</u>

Op de aan- en verkoop van effecten en leningen op schuldbekentenis is per saldo een winst van € 781.000 gerealiseerd (2013: winst € 2.346.000). Het herwaarderingsresultaat bedroeg in 2014 een winst van € 46.710.000 (2013: winst € 16.151.000). Dit resultaat is inbegrepen in de beleggingsopbrengsten in de rekening van baten en lasten. Hiervoor wordt verwezen naar de toelichting op de indirecte beleggingsopbrengsten.

	<u>31.12.2014</u> EUR 000	<u>31.12.2013</u> EUR 000
2. Langlopende vorderingen		
Annuïteitenlening aan Delta Lloyd		
Stand per 1 januari	3.961	4.190
Aflossing	-238	-229
Stand per 31 december	<u>3.723</u>	<u>3.961</u>
Aandeel in technisch resultaat Delta Lloyd		
Stand per 1 januari	165	133
Resultaat	78	32
Overboeking naar kortlopende vorderingen	-243	0
Stand per 31 december	<u>0</u>	<u>165</u>
Totaal langlopende vorderingen	<u>3.723</u>	<u>4.126</u>

Het Pensioenfonds heeft op basis van de herverzekeringsovereenkomst met Delta Lloyd contractueel recht op een winstdeling op technische grondslagen. Het resultaat op technische grondslagen wordt ultimo van ieder jaar vastgesteld. De technische winstdeling vindt plaats over een 5-jarige periode. Aan het eind van de 5-jarige periode wordt het saldo van de resultaten op technische grondslagen over die 5-jarige periode bepaald. Een positief saldo komt voor 20% beschikbaar aan het Pensioenfonds. Het overige deel is beschikbaar voor de verzekeraar. Een negatief saldo komt volledig voor rekening van de verzekeraar.

Toelichting op de onderscheidene posten van de balans (vervolg)

3: Premiereserve herverzekering

De premiereserve herverzekering vindt haar oorsprong in via Nationale Nederlanden aan het voormalige fonds Hydro Agri gecedeerde polissen. Deze reserve is op dezelfde grondslagen gebaseerd als de voorziening pensioenverplichtingen eigen risico.

De herverzekering dekt het financiële risico bij overlijden met een eigen behoud van € 79.412. Indien aan het einde van de contractperiode met Nationale Nederlanden het volgens het contract bepaalde sterfteresultaat positief is, vindt een winstuitkering plaats aan het Pensioenfonds. Bij een eventueel negatief sterfteresultaat vindt geen herrekening met het Pensioenfonds plaats.

	<u>31.12.2014</u> EUR 000	<u>31.12.2013</u> EUR 000
4. Vorderingen		
Lopende interest		
Interest op leningen op schuldbekentenis	0	2
Interest op obligatie	229	215
Interest op bankrekeningen	0	1
	<u>229</u>	<u>218</u>
Overige vorderingen		
Kempen Capital Management	1	28
Delta Lloyd	734	0
Werkgevers, premieafrekening	152	0
Werkgevers, bijstorting u.h.v. de uitvoeringsovereenkomst	6.349	0
Dividend belasting	30	60
	<u>7.266</u>	<u>88</u>
5. Liquide middelen		
Kasbank	399	580
ABN AMRO Bank	266	449
Kempen Capital Management	0	1
Rabo bank	0	2.300
	<u>665</u>	<u>3.330</u>
6. Reserves		
6a. Algemene reserve		
Stand per 1 januari	59.395	36.144
Resultaat over het boekjaar	-18.252	23.251
Stand per 31 december	<u>41.143</u>	<u>59.395</u>
6b. Bestemmingsreserve		
Stand per 1 januari	1.172	1.085
Ontvangen AAOP premies	116	106
Invalideringen en revalideringen	45	-19
Stand per 31 december	<u>1.333</u>	<u>1.172</u>

De bestemmingsreserve dient als buffer voor het jaarlijkse verschil tussen de premie inkomsten en de mutatie van de voorziening AAOP.

Toelichting op de onderscheidene posten van de balans (vervolg)

	<u>31.12.2014</u> EUR 000	<u>31.12.2013</u> EUR 000
7: Technische voorzieningen		
7a: Voorziening pensioenverplichting eigen risico		
De voorziening is als volgt samengesteld:		
Actieven	193.978	163.673
Gewezen deelnemers	27.778	25.338
Pensioentrekkenden	<u>206.142</u>	<u>173.626</u>
	<u>427.898</u>	<u>362.637</u>

De voorziening pensioenverplichtingen is bepaald volgens de opgebouwde rechten methode en geeft de uit het pensioenreglement voortvloeiende verplichtingen per balansdatum weer van het Pensioenfonds tegenover al haar deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden. Bij toepassing van deze methode ontstaat geen financieringsachterstand.

De technische voorzieningen zijn bepaald met overlevingskansen op basis van de Prognosetafel AG2014, zoals gepubliceerd door het Actuarieel Genootschap. Deze tafels zijn toegepast met toepassing van de ervaringscorrecties Towers Watson Ervaringssterfmodel 2014 Individueel.

	<u>31.12.2014</u> EUR 000	<u>31.12.2013</u> EUR 000
Ontwikkeling VPV		
• aangroei pensioenverplichtingen als gevolg van pensioenopbouw	8.180	10.873
• vrijgevallen wegens uitkeringen begrepen in de voorziening	-14.132	-13.716
• toeslagverlening	5.573	5.209
• technische interest	1.399	1.339
• wijziging grondslagen	-687	0
• saldo waardeoverdrachten	-36	161
• overige technische resultaten en grondslagen	-658	-3.551
• wijziging rentetermijnstructuur	<u>65.622</u>	<u>-10.042</u>
Mutatie in boekjaar	65.261	-9.727
VPV eigen rekening primo boekjaar	<u>362.637</u>	<u>372.364</u>
VPV eigen rekening ultimo boekjaar	<u>427.898</u>	<u>362.637</u>

7b: Voorziening pensioenverplichting herverzekerd

Zie toelichting specifieke grondslagen.

Toelichting op de onderscheidene posten van de balans (vervolg)

7c: Voorziening AAOP

Op verzoek van de aangesloten werkgevers, zijnde Yara Sluiskil B.V., Yara Benelux B.V., Yara Shared Services B.V., Yara Industrial B.V., Yara Holding Netherlands B.V., Yara Nederland B.V. en Yara Gas B.V. voert het Pensioenfonds een aanvullende AO-regeling uit ten behoeve van werknemers die zich daarvoor aangemeld hebben.

	<u>31.12.2014</u> EUR 000	<u>31.12.2013</u> EUR 000
Ontwikkeling		
• aangroei pensioenverplichtingen als gevolg van ingang AAOP	75	19
• vrijgevallen wegens uitkeringen begrepen in de voorziening	-130	-122
• vrijgevallen ten behoeve van onvoorwaardelijke toeslagverlening	-27	-25
• toeslagverlening	32	12
• technische interest	5	3
• overige technische resultaten en grondslagen	74	90
• wijziging rentetermijnstructuur	98	-1
Mutatie in boekjaar	<u>127</u>	<u>- 24</u>
VPV AAOP eigen rekening primo boekjaar	<u>1.020</u>	<u>1.044</u>
VPV AAOP eigen rekening ultimo boekjaar	<u><u>1.147</u></u>	<u><u>1.020</u></u>
8: Kortlopende schulden		
Delta Lloyd	35	908
Werkgevers, AAOP uitkeringen	130	85
Loonbelasting en sociale lasten	300	0
Nog te betalen bankkosten	9	0
	<u>474</u>	<u>993</u>

5.7 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Waardeoverdrachten

Ultimo 2014 zijn er totaal 14 openstaande verzoeken tot inkomende waardeoverdracht met een waarde van € 680.000 en 1 openstaand verzoek tot uitgaande waardeoverdracht van € 44.000 aanwezig.

Langlopende contractuele verplichtingen

Het Pensioenfonds heeft begin 2014 een uitbestedingsovereenkomst gesloten met Xerox voor een periode van vijf jaar. De kosten samenhangend met deze uitbestedingsovereenkomst komen ten laste van de werkgever.

5.8 Toelichting op de onderscheidene posten van de rekening van baten en lasten

	<u>2014</u> EUR 000	<u>2013</u> EUR 000
9. Beleggingsopbrengsten		
Directe beleggingsopbrengsten		
Interest op obligaties	475	460
Interest leningen op schuldbekentenis	1	3
Dividend	1.026	1.053
Overige / ontvangen rente	167	229
Kosten toegerekend aan beleggingen	<u>226</u>	<u>403</u>
	1.895	2.148
Indirecte beleggingsopbrengsten		
Herwaarderingsresultaten beleggingen	46.710	16.151
Verkoopresultaten	<u>781</u>	<u>2.346</u>
	47.491	18.497
Totaal beleggingsopbrengsten	<u>49.386</u>	<u>20.645</u>
<p>De totale kosten die toegerekend kunnen worden aan de beleggingen over 2014 bedroegen € 973.000. (2013: € 1.110.000). Hiervan werd een bedrag van € 1.199.000 (2013: € 1.503.000) rechtstreeks aan de fondsen belast, hetgeen resulteert in een positief resultaat van € 226.000 (2013: € 403.000) in de directe beleggingsopbrengsten.</p>		
10: Bijdragen		
Premies aangesloten werkgevers	6.151	7.294
Bijstorting aangesloten werkgevers	6.349	0
Uitkeringen herverzekering Nationale Nederlanden N.V.	<u>1</u>	<u>1</u>
	12.501	7.295
<p>In 2014 zijn de premies AAOP ten bedrage van € 116.000 ten gunste van de bestemmingsreserve geboekt (2013: € 106.000).</p>		
11: saldo overdracht van rechten en afkopen		
Inkomende waardeoverdrachten	27	159
Uitgaande waardeoverdrachten	<u>-41</u>	<u>-16</u>
	- 14	143
12: Pensioenuitkeringen		
Pensioenuitkeringen	-14.503	-14.026
AAOP uitkeringen	<u>-130</u>	<u>-122</u>
	-14.633	-14.148

Toelichting op de onderscheidene posten van de rekening van baten en lasten (vervolg)

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
	EUR 000	EUR 000
13: Mutatie voorziening pensioenverplichtingen		
Technische interest	-1.399	-1.339
Rente termijn structuur	-65.622	10.042
Koopsom ter financiering van aanspraken van deelnemers	-8.144	-11.034
Vrijval in verband met uitkeringen	14.132	13.716
Technisch resultaat	658	3.551
Toevoeging in verband met wijziging generatietafels	687	0
Toevoeging in verband met toeslagverlening	-5.573	-5.209
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen	<u>-65.261</u>	<u>9.727</u>
14: Mutatie voorziening AAOP		
Technische interest	-5	-3
Rente termijn structuur	-74	1
Vrijval in verband met onvoorwaardelijke toeslagverlening	27	25
Vrijval in verband met uitkeringen	130	122
Technisch resultaat	-172	-90
Toevoeging in verband met toeslagverlening	-32	-12
Wijziging grondslagen	3	0
Overige mutaties	-49	0
Mutatie voorziening AAOP	<u>- 172</u>	<u>43</u>

De mutatie van de voorziening AAOP op balansniveau bedraagt € 127.000. Het verschil met de mutatie van de voorziening in de rekening van baten en lasten ad. € 45.000 wordt veroorzaakt door invalideringen en revalideringen, welke ten laste of ten gunste van de bestemmingsreserve worden geboekt en het resultaat niet beïnvloeden.

15: Winstdeling technisch resultaat

Van het verzekeringstechnisch resultaat van Delta Lloyd gedurende 2010 tot en met 2014 zal 20% ten goede of ten laste komen van het Pensioenfonds.

Aandeel over 2014: 20% van € 391.406 = € 78.281.

Personeel

Het Pensioenfonds had in 2014, alsmede in 2013 geen personeel in dienst.

5.9 Ondertekening van de jaarrekening

Sluiskil, 11 juni 2015

P. Vlaeminck, voorzitter

P.J. van der Ploeg, bestuurslid

E. ten Berge, bestuurslid

F. de Feijter, bestuurslid

M. Zwijns, secretaris

E. van der Sneppen, bestuurslid

6. Overige gegevens

Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo baten en lasten

Op grond van de statuten kan het bestuur besluiten wat te doen met het saldo baten en lasten.

Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2014

Het bestuur van het Pensioenfonds stelt voor het verlies over het boekjaar 2014 ad € 18.252.000 te onttrekken aan de Algemene Reserve.

Dit voorstel is, vooruitlopend op de goedkeuring van het bestuur van het Pensioenfonds, in de balans verwerkt.

Verklaring van de actuaris

Hiervoor wordt verwezen naar de op pagina 44 en 45 opgenomen verklaring.

Accountantsverklaring

Hiervoor wordt verwezen naar de op pagina 46 en 47 opgenomen verklaring.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Met de invoering van het Nieuw Financieel Toetsingskader per 1 januari 2015, is het niet meer toegestaan de huidige driemaandsmiddeling toe te passen op de UFR (Ultimate Forward Rate). Op basis van de actuele dekkingsgraad (exclusief driemaandsmiddeling) bedraagt de technische voorziening € 445.280.000 (inclusief excasso).

6.1 Verklaring van de actuaris

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Yara is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2014.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangepane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds. Mijn oordeel is gebaseerd op het Financieel Toetsingskader zoals dat op balansdatum van toepassing was.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een reservetekort.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132.

De vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Yara is naar mijn mening niet voldoende, vanwege het reservetekort.

Gewijzigd Financieel Toetsingskader

Op 1 januari 2015 is het Financieel Toetsingskader gewijzigd. Belangrijke gevolgen voor het pensioenfonds hiervan zijn:

- Aanpassing van de rentetermijnstructuur, met als gevolg dat de technische voorzieningen met circa 3,8% toenemen. De dekkingsgraad daalt als gevolg hiervan van 109,9% naar 105,9%.
- Aanpassing van de vaststelling van het vereist eigen vermogen, waardoor dit stijgt van 14,9% naar 20,3%.
- Introductie van de beleidsdekkingsgraad (deze bedraagt 113,6% per 1 januari 2015).

Op basis van de gewijzigde rekenregels per 1 januari 2015 is er sprake van een reservetekort, aangezien de beleidsdekkingsgraad (113,6%) lager is dan de vereiste dekkingsgraad (120,3%), maar hoger is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad (105%).

Amsterdam, juni 2015

drs. P.H.A. Heesterbeek AAG

verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V.

6.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het bestuur van Stichting Pensioenfonds Yara Nederland

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2014 van Stichting Pensioenfonds Yara Nederland te Sluiskil gecontroleerd.

Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en de rekening van baten en lasten over 2014 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de Stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de Stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de op 11 juni 2015 door het bestuur goedgekeurde jaarrekening, lopend van pagina 28 tot en met 43, een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Yara Nederland per 31 december 2014 en van het resultaat over 2014 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Tilburg, juni 2015

ABAB Accountants B.V.

Drs. F. de Reu

Registeraccountant